Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 55, Aralık 2021, s. 652-664

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.54794>

Doç. Gülcan BATUR

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fak. batur.gulcan@gmail.com

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TEKSTİL AHŞAP KALIP BASKICILIĞININ GÜNCEL DURUMU

Özet

Ahşap kalıp baskı tekniği, kumaş yüzeyini lokal olarak desenlendirme de kullanılan ilk yöntemlerden biri olarak kabul edilmektedir ve farklı coğrafyalarda, kültürlerde yaygın olarak kullanılmıştır. Tekstil ahşap kalıp baskıcılığının en eski buluntuları ise Antik dönem Mısır ve Hindistan uygarlıklarına aittir. Hindistan'da ahşap kalıp baskıcılığının köklü bir gelenek ve kültürel bir miras olarak yüzyıllardır uygulandığı bilinmektedir. 15. Yüzyılda geleneksel Hint tekstillerinin, Avrupa'ya gelişi tekstil tasarım ve üretim dinamiklerinin değişmesine ve Sanayi Devrimi'nin doğuşuna zemin hazırlamıştır. Kalıp baskıcılığı, Sanayi Devrimi sonrası bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağladığı makineleşme sürecinde kullanımı giderek azalarak yerini dönemin baskı teknolojisine bırakmıştır. Günümüz de ise tekstil ahşap kalıp baskıcılığı, kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel el zanaat ürünü olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte, 21. yüzyıl dijital çağı, ahşap kalıp baskıcılığına bilgisayar destekli, CNC Router teknolojisiyle yenilikçi çözümler sunmaktadır. Desen kalıplarının hazırlanması, emek ve ustalık gerektirmektedir. Bu teknolojinin kullanımıyla, ahşap desen kalıpları çok hızlı ve hatasız bir şekilde yapılabilir. CNC endüstriyel seri üretimle, geleneksel tekstil ahşap kalıp baskıcılığı yeniden gündeme gelerek deneysel, yaratıcı uygulamalara olanak sağlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Ahşap Kalıp, CNC Teknolojisi, Baskı, Yazma

FROM PAST TO PRESENT: THE CURRENT STATE OF TEXTILE WOOD MOLD PRINTING

Abstract

The wood pattern printing technique is accepted as one of the first methods used in patterning the fabric surface locally and has been widely used in different geographies and cultures. The oldest findings of textile wood block printing belong to the ancient Egyptian and Indian civilizations. It is widely known that wood block printing has been practiced for centuries as a deep-rooted tradition and is a cultural heritage in India. Traditionally Indian textiles, which came to Europe towards the second half of the 15th century, paved the way for change in Europe's textile design and production dynamics and also provided a strong base for the Industrial Revolution. In the process of mechanization provided by the scientific and technological developments after the Industrial Revolution, the use of plate printing gradually decreased and left its place to the printing technology of the period. Today, textile wood block printing is accepted as a traditional handicraft product that has stood strong through the test of time. Furthermore, the 21st century digital age offers innovative solutions to wood block printing with computer-aided CNC Router technology. The preparation of wood pattern molds requires labor and mastery. With the use of this technology, wood pattern block can be made very quickly and without errors. With CNC industrial mass production, traditional textile wood block printing comes to the forefront again, allowing experimental and creative applications.

Keywords: Wood Pattern Molds, CNC Technology, Printing, Yazma

GİRİŞ

Tekstil ahşap kalıp baskı tekniğinin temel uygulama prensibi; ahşap yüzey üzerine tasarımı planlanan desen, çeşitli aletlerle yüksek rölyef şeklinde oyularak baskı yüzeyi oluşturulur. Elde edilen baskı kalıbı, doğal boyalarla kumaş yüzey alanı boyunca art arda baskı işlemiyle uygulanır. Ahşap kalıp baskı tekniğinin en temel özelliği, baskı işlemi el ile yapıldığı için her bir üretim birbirinden farklı ve benzersizdir. Ayrıca bu teknik deneysel, yaratıcı uygulamalara olanak sağlamaktadır. Baskı işlemini uygulayan kişi, her bir üründe farklı kalıp, renk kullanarak ya da fırça ile elle müdahalelerle, teknolojik baskı makinalarının tersine yaratıcı yeni desenler oluşturabilmektedir. Ahşap kalıbın oluşturulması çok emek ve ustalık gerektirmektedir. Bu nedenle ahşap kalıp yerine daha hızlı ve kolay hazırlanabilen linol, strafor, vinil malzemeler kullanılarak çözüm bulunmuştur. 21. Yüzyıl dijital çağında ahşap desen kalıplar, bilgisayar destekli CNC teknolojisiyle kazıma, oyma, kesme, taşlama gibi fonksiyonlarıyla ince işçilikle, hızlı bir şekilde hazırlanabilmektedir. Bu makale de tekstil ahşap kalıp baskıcılığının kökeni, tarihsel süreçte serüveni ve günümüzdeki güncel durumu irdelenecektir.

Tarihsel Süreçte Tekstil Kalıp Baskıcılığı

Kalıp baskı, ilk önce kağıt üzerine daha sonra tekstil yüzeyine dekoratif olarak desenlendirme de kullanılmıştır. Kalıp baskıcılığına ait ilk arkeolojik bulgular (İ.Ö. 3. Yüzyıl) Çin'de keşfedilmiştir. Kağıt üzerine uygulanan "Tripitaka" adı verilen baskılar, törensel Budist

metinlerinin standardizasyonunda kullanılmıştır (İşmal, Yıldırım 2012:15). Kalıp baskı tekniğiyle üretilmiş ilk arkeolojik tekstil, (İ.Ö.4.Yüzyıl) Mısır antik kent Achmim Panapolis'te bulunan çocuk tuniğidir. Uzmanlar, İndigo boyalı, keten, çocuk tuniğinin “mavi baskı”, “Blaudruck” kalıp baskı tekniğiyle yapıldığını ifade etmişlerdir(Kaya 1988:10-12). Ayrıca Antik Yunan tarihçi Herodot, Kafkasya'da da kalıp baskı tekniğiyle üretilmiş tekstillerden söz etmektedir (Storey 1992:11).

Ortaçağ'da Avrupalı tekstil üreticileri, rezerve boyama ve ahşap kalıp baskıcılığıyla ilgili yeterli bilgi ve donanıma sahip değillerdi, iplik ve dokuma kumaşı düz renk boyama yapabiliyorlardı. 14. Yüzyılda Avrupa tekstil endüstrisi, yün ve ipek dokumacılığına dayalıdır, pamuklu kumaş yerine “Fustian” olarak adlandırılan pamuk ve keten karışımı kumaşlar kullanılmıştır.

Avrupa'da ahşap kalıp baskı tekniğiyle ilk kumaş üretimi, 10. ve 14 yüzyıllar arasında Almanya'nın Aşağı Rheinland Bölgesi'nde yapılmıştır. (Resim 1) Bu tekstiller keten ya da yünlü kumaşlar üzerine tek renkli, yalın desenli kumaşlardır (Storey 1992:27).

Resim 1: Almanya Rheinland Bölgesi, Baskı Örneği (Storey 1992:27).

1497 yılında Vasco Da Gama'nın, Ümit Burnu'nu keşfederek Hindistan'a deniz yoluyla ulaşması, ticaret yollarının rotasını değiştirmiştir. Portekiz gemileri, Hindistan'ın egzotik desenli pamuklu kumaşlarını Avrupa'ya getirmiştir. Avrupa'da ahşap kalıp baskı ile üretilmiş ışık ve yıkama haslığı yüksek, baskılı Hint tekstilleri, özellikle toplumun zengin kesiminde, büyük talep görmüştür. Bu talep, yaklaşık 1631 yılına kadar devam etmiştir ve Doğu Hindistan şirketi kurularak, bu tekstillerin Avrupa'ya girişine ve vergisiz ithalat izni verilmiştir (Joyce Storey 1992: 29).

Hindistan'ın Kuzeybatısı ve Güneydoğusu pamuklu kumaş yüzeyine, rezerve boyama tekniklerini ahşap kalıp baskı teknikleriyle birlikte uyguladıkları canlı, parlak renkli tekstilleriyle ünlüdür. Bu tekstiller “tahta bloklarla direkt baskı, aşındırma baskı, mordan baskı, ve rezerve baskı tekniklerini uygulayarak yapılmaktaydı. Bu zengin teknik çeşitlilik, bölgeye ait kaliteli doğal boyarmaddeler ve mordan kullanımıyla bir araya geldiğinden Hint tekstil üretimini rakiplerine karşı üstün kılmaktaydı” (İşmal, Yıldırım 2012: 33-34).

Boyalı ve baskılı tekstillerin Avrupa'ya ithaliyle, bu kumaşlar “Kaliko”, “Chintz”, “İndienne” gibi farklı isimlerle adlandırılmıştır. Kaliko kumaşlar adını, Hindistan'ın liman kenti Kalküta'dan almıştır. Türkçe karşılığı “pamuklu dokuma” kumaştır. Sık dokunmuş pamuklu kumaş üzerine küçük ölçekli çiçek desenlerinin ahşap kalıp baskı tekniğiyle üretilen

tekstillerdir. Chintz kumaşlar ise, pamuklu kumaş üzerine ahşap kalıp baskılı ya da boyama teknikleriyle (serbest elle fırça ile) desenlendirilmiş Hindistan’a özgü çok renkli, yerel tekstiller olarak adlandırılmaktadır. Diğer Avrupa terimleri Hint dilindeki “Chitta” dan (benekli kumaş) veya “Chint”ten (boyamak) türemiş olup şöyledir: Chintz (İngilizce), Chittes (Fransızca), Sits (Hollandaca) ve Zitz (Almanca) olarak ifade edilmiştir (Balfour 1998:157). “İndienne” ise (Resim 2) “Fransa’da baskılı kumaşların kaynağı ne olursa olsun genel olarak indienne olarak adlandırılmaktadır... Ayrıca İngiliz ve Amerikan sömürgelerinde indiennes terimi baskılı pamuklularının Fransız yapımı kopyaları için kullanılmıştır” (İşmal, Yıldırım 2012: 63).

Resim 2: İndienne, Kalıp Baskı Kumaş Örneği, 18.Yüzyıl , Fransa (Harris 1993:226).

Hint tekstillerinin yüksek oranlardaki Avrupa’ya ithali, ipek ve yün dokuma üreticilerinin büyük tepki göstermesine yol açmıştır. Bunun sonucunda, kaliko ve chintz kumaşların giyilmesi ve ithal edilmesini önlemek için kanuni yükümlülükler getirilmiştir. Özellikle İngiltere’de, kaliko kumaşların krallık içinde giyilmesini veya başka bir şekilde kullanılmasını yasaklayan bir kanun çıkarılmıştır.

Avrupa tekstil üreticileri, ithal Hint tekstilleriyle rekabet edebilmek, deneyim kazanmak ve boya, baskı yöntemleri öğrenmek amacıyla Hindistan’a birçok misyoner ve tüccar göndermiştir. Bunun sonucunda Avrupa’da Hint tekstillerinin, taklit baskıları üretilmeye başlanmıştır. Ancak bu taklit baskılar, yüksek kaliteli Hint tekstilleri kadar başarılı olamamıştır. 1676 – 1677 yıllarında başta İngiltere ve Fransa olmak üzere bütün Avrupa’da Hindistan kaynaklı tekstil ürünleri üreten yeni iş kolları ve atölyeler kurulmaya başlanmıştır (Harris 1993:224). Avrupa’da ahşap kalıp baskı tekniğiyle üretilen tekstiller, Hint kökenli egzotik desenlerden oluşmaktadır. Beyaz zemin üzerine natüralist üslupta oluşturulan çiçek motifleri dönemin popüler ürünleri olmuştur. 17. Yüzyılın ikinci yarısında ahşap kalıp baskıcılığı değişime uğrayarak yerini bakır metal kalıplara bırakmıştır. Avrupa’da 17. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Hint tekstillerin taklitleriyle başlayan değişim ve dönüşüm süreci modern tekstil endüstrilerinin şekillenmesinde çok önemli rol oynamıştır. Tekstil baskı ve boya bitim işlemlerindeki birbiri ardına gelen teknik yenilik, gelişme ve icatlar, Sanayi Devrimi’nin

doğuşuna zemin hazırlamıştır. Boya, baskı ve bitim işlemlerdeki gelişmeler güçlü tekstil endüstrisinin oluşumuna ve Sanayi Devrim'inin üretim gücüne büyük bir ivme kazandırmıştır. Ancak tekstil ahşap kalıp baskıcılığı, Sanayi Devrimi sonrası bilimsel ve teknolojik gelişmelerin sağladığı makineleşme sürecinde kullanımı giderek azalarak yerini dönemin baskı teknolojisine bırakmıştır.

Sanayi devrimi sonrasında sosyo-ekonomik değişim ve gelişmeleri de beraberinde getirmiştir. John Ruskin ve William Morris, Art and Crafts Hareketiyle endüstrileşmenin getirdiği, ucuz seri üretimin yerine tasarım ve estetik değeri yüksek, el işçiliğine dayalı ürünlerin üretilmesini sağlayarak sanat ve zanaatta kapsamlı bir reform yaratmıştır. 19. yüzyılın başlarında sentetik boyaların uygulama açısından hem ekonomik hem de pratik olması nedeniyle doğal boyama yöntemlerinin unutulmasına neden olmuştur. Art&Craft sanat akımının öncüsü William Morris, doğal boyama ve eski tekstil tekniklerini yeniden canlandırmak amacıyla tekstil baskı çalışmalarına önem vermiştir. William Morris indigo ile aşındırma baskı tekniği uygulayarak sayısız baskılı kumaşlar üretmiştir(Resim3). Morris, aşındırma baskı çalışmalarında geleneksel indigo boyama yöntemleri ile ahşap kalıp kullanmıştır(Harris 1993:231).

Resim 3: William Morris, “Honeysuckle” Kalıp Baskı

Döşemelik Kumaş Örneği, 1876 (Harris 1993:233).

Anadolu’da Ahşap kalıp Baskı: Yazma

Anadolu’da ahşap kalıp baskı tekniğiyle üretilen geleneksel tekstiller “Yazma” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlama, yazmaların uygulama yönteminden kaynaklanmaktadır. Ahşap kalıp tekniğinin “...esas özelliği önce kalemle başlayıp daha sonra kalıba çevrilmesindedir. Bu teknikte kalem diye adlandırılan araç, sanatçının âdeta yazı yazar gibi büyük bir rahatlık ve ustalıkla kullandığı fırçasıdır. “Yazmacılık” adı bu nedenle yazmak fiilinden gelmektedir” (URL 1).

Ahşap kalıp baskı tekniğinin Anadolu’daki kökeni Antik Dönem “Terecotta” toprak mühürlere dayanmaktadır. “1964 yılında yapılan arkeolojik araştırmalarda bulunan mühür biçimindeki kalıplar, yazmacılığın tarihi ve ilk belirtileri açısından bize yararlı bilgiler vermektedir... Mühür biçimindeki damgalar, Hititler’de M.Ö. 7000 yıllarında kalıpla baskı tekniğinin muhtemelen bilindiğini gösteriyor. Çatalhöyük kazılarında pişmiş kilden çok sayıda mühür damgaları bulunmuştur (Kaya,1988: 44).

Anadolu’da Yazmacılık,17. Yüzyıldan başlayarak 19. yüzyıla kadar geleneksel el sanatı kapsamında en güzel örneklerini vermiştir. Yazma üretiminde, genel olarak tekstil materyali olarak mermerşahi ya da tülbent olarak adlandırılan ince pamuklu kumaşlar kullanılmıştır. Yazmalar, bohça, yorgan yüzü, sedir ya da divan örtüsü, başörtüsü (yemeni), yastık örtüsü, mendil vb. işlevsel gündelik kullanım eşyası olarak rağbet görmüştür.

Yazmalar dört farklı teknikle uygulanmaktadır. Bunlar: Elvan yazma, daldırma yazma, kalem işi ve karakalem yazmadır. Elvan yazma, beyaz zemin rengi üzerine, ahşap kalıplarla canlı renklerle uygulanmaktadır. Daldırma yazma, rezerve baskı yöntemidir. Kumaş yüzeyinde ahşap kalıplar balmumu, tutkal ya da benzer bir rezerve maddesiyle basılır, daha sonra rezerve edilmiş yerlerin dışındaki alanlar boyanır. Kalem işi yazma da kalıplarla baskı yapıldıktan sonra desene göre ara bağlantı motifleri ya da eklemeleri fırça ile boyanarak oluşturulmaktadır. İstanbul, Kandilli yazmaları, kalem işi tekniğinin en güzel örnekleridir. Karakalem yazma da ise beyaz zemin üzerine tek kalıp kullanılarak, siyah renk ile baskı işlemi yapılır. Siyah, beyaz karakalem yazmaların, karakteristik yerel örnekleri Kastamonu ve Beypazarı’nda yapılmıştır (Akbiç 1977:113-114).

Ahşap kalıplar, yüksek baskı yüzeyi oluşturacak şekilde manuel oyularak hazırlanmaktadır. Ahşap oymacılığı, ince işçilik, emek ve ustalık gerektirmektedir. Bu nedenle Ahşap desen kalıp da kullanılan ağaç türünün büyük önemi vardır. Desen kalıplarının yumuşak, kolay oyulabilir olması, boyarmadde ve suyla temasında çabuk deforme olmaması için ıhlamur, gürgen, ahlat ve armut gibi ağaç türleri kullanılmaktadır (Resim 4).

Resim 4: Ahşap Kalıp Baskı Örnekleri (URL 2).

Tekstil endüstrisi ve baskı teknolojisindeki gelişmeler, geleneksel yazma ürünlerine olan talep azaltmıştır ve yerini seri üretim baskı yöntemlerine bırakmıştır.

Yazmacılığa Sanatçı Dokunuşu: Bedri Rahmi Eyüboğlu

Bedri Rahmi Eyüboğlu (1911-1975) ressam kimliğinin yansıra, edebiyat (şiir), gravür, mozaik, seramik, geleneksel yazma gibi sanatın farklı disiplinlerinde sayısız eser vermiştir. Eyüboğlu'nun yazma sanatına ilgisi, 1950 yılında etnik kültür el sanat ürünlerinin sergilendiği Paris "Musée de l'Homme" müzesini ziyaretiyle başlamıştır. Sanatçı müzede sergilenen geleneksel halk sanatlarından etkilenerek, Anadolu'nun geleneksel sanat ve zanaatlarını araştırmaya yönelmiştir. Bedri Rahmi Eyüboğlu özellikle 1950 – 1955 yılları arasında İstanbul, Kumkapı, Çamlıca, Kalamış ve Anadolu'da pek çok yazma atölyelerini ziyaret ederek yazma geleneğini araştırmıştır (Eyüboğlu, 2005: 22-23). Eyüboğlu, yazmacılık sanatına, (Resim 5-6) Anadolu Selçuklu ve Osmanlı desenleriyle birlikte lale, balık, insan, horon, kemeçe, hayat ağacı gibi sayısız motif kazandırmış, geleneksel ve modern çizgileri bir arada yorumlamıştır(Url 3).

Resim 5: Bedri R. Eyüboğlu, "Balık" Temalı Yazma (Yazkaç 2014:90)

Resim 6: Bedri R. Eyüboğlu, “Hayat Ağacı” Yazma (URL 5)

Sanatçı, ilk yazma sergisini İstanbul Maya Sanat Galerisinde açmıştır. Eyüboğlu yazma sanatına verdiği önemi, yazma sergisinin davetiyesinde açıkça ifade etmiştir. "Yazma halkın malıdır. Yazma az ve öz değerlerle yapılır. Yazma renkleri ve biçimleri hayata karışır... Yazma insana ferahlık, sevinç verir... Darısı resmin başına" (Karoğlu,1999: 38). Bedri Rahmi Eyüboğlu 1953 yılında da yazma ve özgün baskılarını uluslararası platforma taşıyarak Philadelphia Print Club da sergilenmiştir (URL 4).

Eyüboğlu, ahşap kalıp baskıcılığında, alternatif malzeme kullanarak kalıbının hazırlanmasında büyük yeniliğe öncülük etmiştir. Eyüboğlu ahşap kalıpları ıhlamur ağacından daha hızlı ve kolay hazırlanabilen strafora dönüştürerek büyük bir yenilik sağlamıştır. Strafor yüzey üzerine uygulanması planlanan desen, ısı kaynağında ısıtılan iğneyle eriterek oyma işlemi yapılmaktadır(URL6). Bedri Rahmi yazmacılık sanatına olan tutkusu Mehmet Hamdi Eyüboğlu'na (oğlu) geçerek aile geleneğine dönüşmüştür. Sanatçının anısını yaşatmak amacıyla sanatçının Kalamış'taki evi ailesi tarafından sanat atölyesine dönüştürülerek “Mavi Kaplumbağa Sanat Evi” kurulmuştur. Sanatçı, geleneksel yazma sanatının en önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilmektedir. “68 yıldır Bedri Rahmi'nin kendi evinin bahçesinde süren geleneği, babası Mehmet Hamdi'nin 2009'daki ölümünün ardından Sabahattin Rahmi Eyüboğlu sürdürüyor. Yazmacılık atölyesi sürekli olarak açık ve Kalamış yazmacıları adıyla toplanan sanatçılar burada üretimlerine devam ediyor” (URL 7). Eyüboğlu ailesi, Eyüboğlu sanat vakfı kurumsal kimliğiyle her yıl haziran ayının ilk hafta sonu “Geleneksel Yazma Şenlikleri” düzenlenmektedir (Resim 7).

Resim 8: CNC Router, Ahşap Oyma İşlemi(URL 12)

Günümüzde Ahşap desen kalıpları, CNC Router makinelerinde yaygın olarak üretilmeye başlanmıştır. Endüstriyel üretim kalıplar, geleneksel yöntemle üretilen kalıplarla kıyaslandığında, baskı kalitesi açısından eş değer düzeydedir. Geleneksel ahşap oyma işlemi, ustalık, emek gerektirmektedir. Ancak endüstriyel üretim yöntemi hızlı, hatasız ve sınırsız sayı da desen kalıbının üretilmesine olanak sağlamaktadır. (Resim 9).

Resim 9: CNC Router Makinelerde Üretilmiş Ahşap Kalıplar (URL 13)

Bu bağlamda el sanatları ya da sanat atölyeleri kapsamında ticari firmalar endüstriyel kalıplarla hem atölye çalışmaları hem de kalıp teminini sosyal medya üzerinden sağlamaktadırlar. Ahşap kalıp baskıcılığı, bu teknolojik endüstriyel kalıplarla düzenlenen atölye çalışmalarıyla büyük ilgi görmeye ve tekrar eski popüleritesi kazanmaya başlamıştır. Ulaşılan kaynaklar ışığında bu alanda üretim ve hizmet veren (İstanbul) “Emine Kuşcul Baskı Atölyesi” ve (Kastamonu) “Taha Ahşap Tasarım, Ahşap İşleme Atölye” lerini örnek verebiliriz.

Emine Kuşcul Marmara Üniversitesi Matbaa Tasarım Basım ve Yayım bölümünden mezun olmuştur ve meslek yaşamına reklam ajanslarında Grafiker ve Marka Temsilcisi olarak devam etmiştir. Bu atölye de linol kalıp baskı ve geleneksel ahşap kalıp baskı tekniğiyle atölye çalışmaları düzenlemektedir. Ayrıca Kuşcul 2017 yılından beri İstanbul Beylerbeyi Olgunlaşma Enstitüsünde eğitim vermeye devam etmektedir(URL 14).

Resim 9: Emine Kuşcul Baskı Atölyesi (URL 15).

Taha Ahşap Tasarım, ahşap işleme atölyesi ise, Goncagül Keloğlu tarafından Kastamonu’da kurulmuştur. Keloğlu Selçuk Üniversitesi El Sanatları Teknolojisi Nakış Öğretmenliği Bölümü mezunu olup amatör olarak ahşap baskı kalıpları üretip sosyal medyadan satmaya başlamıştır. Bu süreç içerisinde Goncagül Keloğlu’nun KOSGEB desteğiyle 2017 yılında Taha Ahşap Tasarım, ahşap işleme atölyesi kurmuştur. Goncagül Keloğlu, Baskı kalıplarının ulusal ve uluslararası pazara sahip olduğunu belirtmekte ve ahşap kalıp baskı atölye çalışmaları düzenleyerek, Kastamonu yazma geleneğinin sürdürülmesine katkı sağlamaktadır ve Kastamonu Kadın Girişimciler Kurulu Yönetim Kurulu Üyesidir (URL16).

Resim 13: Ahşap Kalıp Atölye Çalışması,

Taha Ahşap Tasarım, Ahşap İşleme Atölyesi (URL 17)

SONUÇ

Tarihsel süreç içerisinde ahşap kalıp tekniği, tekstil baskıcılığının ilk üretim yöntemidir. Baskı boya teknolojilerinin gelişmesiyle, bu geleneksel teknik giderek azalmış yerini modern üretim yöntemlerine bırakmıştır. Günümüzde geleneksel ahşap kalıp baskıcılığı, yazmacılığın önemli üretim merkezleri olan Tokat, İstanbul, Kastamonu gibi illerde bile varlığını sürdüren atölye ve usta sayısı yok denecek kadar azdır. Genellikle babadan oğula geçen bu zanaat, makineleşme ve seri üretim karşısında zor koşullarda emeklerinin karşılığını

yeteri kadar alamadan hizmet vermişlerdir. Ayrıca yazmacılık, usta çırak ilişkisine dayalı olduğu için yeni nesil çırak yetişmemesi ahşap baskıcılığı ve oymacılığının da kaybolmaya yüz tutan el sanatları arasında yer almasına sebep olmuştur. Ancak ahşap oymacılığının süreç içerisinde bulunduğu olumsuz durum ve koşullara, 21. Yüzyıl Dijital ve yazılım teknolojisi bilgisayar destekli CNC Router endüstri makinalarıyla yenilikçi, hızlı, ekonomik, çevreye dost üretim yöntemi sunmaktadır.

KAYNAKLAR

- Akbil Fatma (1977). Türk Yazmacılık Sanatı, Kültür ve Sanat, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara
- Ballfour- Jenny Paul (2000). İndigo, British Museum Press, London
- Eyüboğlu, B. R. (2005). Resme Başlarken, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul
- Harris Jennifer (1993). 5000 years of textiles, British Museum Press, London
- İşmal Erdem Özlenen, Yıldırım Leyla (2012). Tekstil Baskıcılığının Tarihçesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası, İzmir
- Storey Joyce (1992). Textile Printing , Thames &Hudson, London
- Yazkaç Pınar (2014.) “Bedri Rahmi Eyüboğlu’nun Yedigârı Kalamış Yazmaları”El Sanatları Dergisi İstanbul Büyükşehir Belediyesi sanat ve Meslek Eğitimi Kursları İsmek, Biltur Basım Yayın ve Hizmet A.Ş, Sayı:17, İstanbul

İnternet

- URL1:<http://openaccess.marmara.edu.tr/bitstream/handle/11424/139050/001641398010.pdf?sequence=3> (Erişim Tarihi: 21.08.2021)
- URL 2: <http://www.tokat.gov.tr/tokat-yazmalari> (Erişim Tarihi: 11.09.2021)
- URL 3 : <http://www.haberturk.com/kultur-sanat/haber/900721-bedri-rahminin-yazma-koleksiyonu-geliyor> (Erişim Tarihi:11.09.2021)
- URL 4 : <https://www.kanalben.com/yemel-haberler/ustalarin-ustasi-folkart-galleryde-h372588.html> (Erişim Tarihi:11.11.2021)
- URL 5: <https://www.martidergisi.com/bedri-rahmi-eyuboglu-sergisi-aralik-ayi-boyunca-imoga-art-gallerykiziltoprakta> (Erişim Tarihi:12.10.2021)
- URL 6: <http://www.sosyeteart.com/hocam-hughette-b-eyuboglu/>(Erişim Tarihi:17.10.2021)
- URL 7: <http://www.gazetekadikoy.com.tr/kultur-sanat/68-yildir-suren-bir-gelenek-yazma-senligi-h12511.html> (Erişim Tarihi:22.10.2021)
- URL 8 : <https://kultureveyasam.com/8-madde-ile-bedri-rahmi-eyuboglu-ve-yazma-festivali/>
- URL 9: <https://www.aktiflazer.com/cnc-lazer-kesim-nedir/>(Erişim Tarihi:12.10.2021)
- URL 10: <https://www.artmakina.com/urunler/cnc-islem-merkezleri> (Erişim Tarihi:11.09.2021)
- URL 11: <https://eforcnc.com/hizmetler/rolyef-oyma/>(Erişim Tarihi:02.10.2021)
- URL 12: <https://www.youtube.com/watch?v=ENZobNBWXd0>(Erişim Tarihi:22.11.2021)

- URL 13: <https://www.emicraft.com/hakkimizda>(Erişim Tarihi:11.11.2021)
- URL 14: https://www.instagram.com/p/CJ9AHq_r9dC/(Erişim Tarihi:15.10.2021)
- URL 15: <http://www.turkiyeninustalari.org/tr/ustalar/kumas/emine-kuscul-tasa> (Erişim Tarihi:15.10.2021)
- URL16:<https://www.trthaber.com/haber/guncel/kastamonudan-nereye-satacaksin-sozune-inat-9-ulkeye-urun-gonderiyor-459701.html>(Erişim Tarihi:22.10.2021)
- URL 17: <https://www.instagram.com/p/BrdLLsnlLux/>(Erişim Tarihi:15.10.2021)